

FREDNINGSVÆRDI ER

NØRREGADE 31

KØGE KOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

27.11.12
Maria Wedel Søe
2011-7.82.07/259-0001

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Køge Kommune
Nørregade 31, 4600 Køge
Nørregade 31
1918
Forhuset (mellem 1612 og 1615)

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Nørregade 31 ligger midt i Køge by, i en husrække af mange ældre bygninger. Nørregade er byens gågade og bygningens sydgavl grænser op til et lille torv foran Køges museum KYS.

Forhuset er mod gaden en ti fag lang bindingsværksbygning i to stokværk med udkraget øverste stokværk båret på udskårne knægte, gennemstukne bjælkeender, styrterum og opskalket, teglhængt, rødt heltag med en skorstenspipe i rygningen. Bindingsværket er i facaden og i gavlene malet rødt og tavlene er gulkalkede, mens det i portrummet og gårdsiden er hvidkalket over stok og sten. I facaden sidder to nyere, grønmaledede fyldingsdøre, hvoraf den ene dør er tofløjet med overvindue og den anden har et bredt udhæng henover. Vinduerne er ældre, torammede, grønmaledede vinduer med ældre hjørnebåndsbeslag. På gårdsiden er vinduerne hvidmalede og flere er småt opsprossede. På denne side har taget et bredt udhæng, der bæres af hvidmalede spær.

I det indre er der i stueetagen indrettet en guldsmed og på førstesalen findes en lejlighed. Både butik og lejlighed præget af en nyere rumfordeling og nyere overflader, herunder nye gultæpper og flisegulve i stueetagen, samt nedhængte lofter og flere nye pladedøre. Lejligheden på førstesal har dog hovedsagligt ældre trægulve. Af bevarede bygningsdetaljer skal fremhæves bindingsværksvægge, synlige loftbjælker og i lejligheden er flere ældre døre bevaret med gerichter, greb og beslag, samt ældre detaljer ved vinduerne.

— BYGNINGSHISTORIE

Forhuset med sin nu forsvundne ni fag lange og to loft høje sidebygning skal være opført mellem 1612 og 1615 af en knivsmed ved navn Niels Jensen. I de fem sydligste fag af forhuset lå gårdens dagligstue med jernbilægger og panelværk på alle fire vægge (nævnt første gang i 1649). Mellem stuen og portrummet var der en trefags forstue med indgangsdør fra gaden (i 6.fag fra syd). Bag forstuen lå

Facaden i Nørregade 31.

De tofløjede, revleport i facaden.

der mod gården et kammer, som i 1686 rummede en alkove. I 1755 er der indrettet en krambod i forstuen. I de fire fag af sidebygningen nærmest forhuset lå gårdens køkken. Fra den store åbne køkkenskorsten, som lænede sig op mod forhusets bagside, var der indfyring til stuens ovn. Køkkenet måtte afgive plads til et kammer og til trappen op til anden etage. Bryggerset optog den bageste del af sidebygningen. På loftet over bryggersskorstenen var der opsat en maltkølle. På anden etage fandtes der i 1801 et trefags kammer, men ellers blev denne etage anvendt som magasinloft.

KILDER

Bevaringsværdige huse i Køge, udarbejdet af Hans Henrik Engqvist, 1978.

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Bygningens facade udgør en vægtig del af den ældre dominerede Nørregade, der er gågaden i Køges middelalderbykerne. Bygningen er, som meget af den indre bys karakteristiske bebyggelse, placeret ud til gadelinjen og tilpasser sig dermed det traditionelle gadenets lukkede randbebyggelse.

Hertil kommer den miljømæssige værdi der knyttes til gårdrummet mod vest, der med pigstensbelægning, udhus optræder som et historisk helstøbt bymiljø.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Bygningens kulturhistoriske værdi relaterer sig til facaden mod Nørregade, der som type fortæller om de arkitektoniske retningslinjer for bindingsværkbygninger i to stokværk høje i en købstad omkring 1600-tallet. Disse bindingsværkshuse er kendetegnet ved skråbånd, udkraget øverste stokværk, udskårne knægte, gennemstukne bjælkeender og styrterum. Hertil kommer bindingsværket i gavlen og i gårdsiden, samt det bevarede gennemgående portrum, der afspejler hvordan man aktivt har brugt gårdrummet og har transporteret varer til og fra gårdrummet og de tilhørende udhuse. Hertil kommer værdien af de mange ældre vinduer og det ældre træværk i bindingsværket samt det ubrudte tag, der opretholder en høj autenticitet for bygningen.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til de bevarede bygningsdetaljer, herunder vinduernes karme, anverfere og stormkroge, fyldingsdøre med gerichter og øvrige detaljer samt synligt bjælkelag i stueetagen, hvor en bjælke endda har bevaret en påmalet skrift. Disse mange ældre detaljer er sammen med de

En af de udskårne knægte i facaden.

Gårdsiden

traditionelle overflader som trægulve og lette bræddeskillevægge med til at skabe et stemningsfuldt interiør, der understøtter bygningens alder.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Arkitektonisk fremtræder Nørregade 31 mod gaden som en ældre, rigt dekoreret og detaljeret bindingsværksbygning. Den rige og gennembearbejdede detaljering ses eksempelvis i knægtenes udskæringer, hertil kommer rækkerne af formsten mellem bjælkeenderne, under den udkragede første sal, der giver en blød overgang mellem de to etager.

Den rige detaljering følges af et generelt meget solidt udtryk, med det kraftige bindingsværk, der med skråbånd, løsholter og dokker danner en taktfast rytme hen ad facaden. Hertil kommer det store ubrudte tag, der fremstår markant men samtidig roligt grundet opskalkningen og udhænget, der løfter taget let over murene. Dette opleves stærkest på gårdsiden, hvor udhænget er meget stort. Den ens farveholdning på facaden og sydgavlen er yderst vigtig, da man herved fornemmer bygningens volumen og dimensioner. Endvidere understreger nordgavlens blottede trekantsgavl at hele bygningen er opført i bindingsværk.

Sydgavlen.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til facadens arkitektoniske fremtræden og historiske udtryk med alle detaljer, herunder det kraftige og udkragende bindingsværk med styrterum, gennemstukne bjælkeender, udskårne knægte, samt afrundede formsten, kalkede tavler og ældre vindue. Hertil kommer det gennemgående portrum, det ubrudte tag og den traditionelle materialeholdning.

I bygningens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til bygningens etageadskillelser og de bevarede bygningsdetaljer som vinduernes karme, anverfer og stormkroge samt loftbjælker og knægte samt ældre trægulve og døre med gerichter og beslag. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

Fordakningen over døren i facaden.

— ANBEFALINGER

Det anbefales, at gipslofterne på førstesalen på sigt tages ned og at der efterfølgende etableres lofter, der i højere grad passer med bygningens alder og arkitektur. Da der flere steder er delvist synlige knægte kan man antage, at der over gipslofterne findes de ældre loftbjælker.